

**Міністерство освіти і науки України
Національна академія педагогічних наук України
Асоціація університетів України
Одеська обласна державна адміністрація
Одеська міська рада
Одеський обласний інститут удосконалення вчителів
Освітньо-культурний центр «Інститут Конфуція»**

**ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ К. Д. УШИНСЬКОГО**

МАТЕРІАЛИ

ІІІ МІЖНАРОДНОГО КОНГРЕСУ

**«ГЛОБАЛЬНІ ВИКЛИКИ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ
В УНІВЕРСИТЕТСЬКОМУ ПРОСТОРІ»**

18-21 травня 2017 року

Місце проведення:

**Південноукраїнський національний педагогічний університет
імені К. Д. Ушинського
(м. Одеса, вул. Старопортофранківська, 26)**

**Одеса
2017**

системи, компоненти якої взаємодіють і зумовлюють цілісність означеного процесу, передбачають визначення мети, завдання, сутності, складових, структури, змісту цього процесу.

Провідними принципами, що відображають концептуальну єдність їх відбору, є принципи, що зумовлені особливостями інновацій у виховному процесі (цілісність, науковість, варіативність, технологізація, гнучкість і доцільність використання інновацій у виховному процесі); принципи, що стосуються суб'єктів виховання (гуманізація і демократизація, культуровідповідність, національна спрямованість).

Організаційна підсистема відображає чинники формування системи інноваційної спрямованості виховного процесу загальноосвітньої школи (за змістом – соціально-педагогічний, організаційно-методичний і психолого-педагогічний; за характером дії – об'єктивний та суб'єктивний; за ступенем впливу – керований та некерований), які виникають на загальношкільному рівні, на рівні учнівського колективу та рівні суб'єктів виховання.

Стрижнем цієї підсистеми є структура інноваційної спрямованості виховного процесу загальноосвітньої школи, яку складають взаємозалежні і взаємопов'язані компоненти (ресурсний, функціонально-діяльнісний, рефлексивно-регулювальний).

Ця підсистема також включає педагогічні умови формування інноваційної спрямованості виховного процесу загальноосвітньої школи, а саме: актуалізація мотивації педагогів до інноваційної виховної діяльності, удосконалення знань педагогів та набуття ними досвіду організації інноваційної виховної діяльності з використанням інтерактивних методів у системі методичної роботи школи, організація творчої взаємодії суб'єктів виховного процесу загальноосвітньої школи на основі його інноваційної спрямованості, управління інноваціями у виховному процесі загальноосвітньої школи.

Процесуальна підсистема відображає етапи, за якими здійснюється формування інноваційної спрямованості виховного процесу загальноосвітньої школи (підготовчий, організаційний, операційний, продуктивний).

Реалізація моделі здійснюється за формами (інноваційні, демократичні, інтерактивні, а також загальношкільні, групові та індивідуальні) та методами (діагностики, прогнозування, управління опором, організації інноваційного процесу, стимулювання та коригування інноваційної діяльності, координації та регуляції, контролю та аналізу).

Ця підсистема включає науково-методичний супровід, що складається з спецкурсу «Використання новітніх технологій розвитку творчої особистості дитини» (у програмі курсів підвищення кваліфікації вчителів), міні-модулю «Інноваційна спрямованість виховного процесу» (у програмі курсів підвищення кваліфікації заступників директорів з виховної роботи та педагогів-організаторів), тренінгу «Психолого-педагогічний супровід формування інноваційної спрямованості виховного процесу» (для заступників директорів з виховної роботи, педагогів-організаторів, класних керівників, репрезентований в авторському майстер-класі), навчально-методичних посібників «Розвиток мотивації педагогів до інноваційної виховної діяльності», «Інтерактивні форми і методи навчання у вищій школі», методичної розробки «Інтерактивні форми і методи виховання учнів».

У випадку одержання результатів, які не відповідають очікуваним передбачена корекція, в ході якої виявляються причини отримання таких результатів і здійснення необхідної корекції чинників, педагогічних умов, науково-методичного супроводу або форм і методів формування інноваційної спрямованості виховного процесу.

Результативна підсистема включає критерії (забезпечувальний, процесуальний, особистісний) та рівні (високий, достатній, задовільний, низький) за якими здійснюється оцінювання отриманого результату – позитивної динаміки сформованості інноваційної спрямованості виховного процесу загальноосвітньої школи.

Отже, запропонована модель є інструментом системи формування інноваційної спрямованості виховного процесу загальноосвітньої школи. Вона відображає цілі, концептуальні засади, умови і засоби організації, здійснення й оцінювання означеного процесу.

ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ІСТОРІЇ ДО РОЗВИТКУ ІСТОРИЧНОГО МИСЛЕННЯ УЧНІВ НА УРОКАХ ІСТОРІЇ

Яновська Л. Г.

Університет Ушинського, Україна

В умовах інформаційного суспільства зростає потік інформації і сучасним школярам дуже важко орієнтуватися та оцінювати історичні події. Тому однією із важливих проблем в навчанні історії є проблема формування активного, творчого мислення у школярів та розвитку історичного

мислення. Наукове історичне мислення дає можливість учням правильно орієнтуватися у історичній дійсності, аналізувати історичні події, критично сприймати історичні факти.

Проте, формування історичного мислення на уроках історії в учнів пов'язане з труднощами як теоретичного так і методичного плану. Сформувати історичне мислення в учнів зможе тільки підготовлений до такого виду діяльності вчитель історії.

Аналіз науково-педагогічної літератури показує що проблемою мислення загалом і історичного мислення учнів займалися такі науковці, як В. Предтеченський [6], П. Гальперін [1], О. Границька [2]. В. Сотниченко розробив технологію особливого типу мислення, де наголошувалося на формування абстрактних моделей форм історичного процесу і його структурних складових. Т. Ладиченко [3] доводила, що ефективною роботою на уроках, для формування історичного мислення, буде робота з історичними документами та архівними джерелами. С. Терно [4] визначає умови розвитку історичного мислення. Як ми бачимо, здебільшого науковці займалися проблемою формування історичного мислення в учнів на уроках історії а питанню підготовки майбутніх учителів до формування в учнів історичного мислення приділялося зовсім мало уваги.

Тому, метою нашого дослідження став розгляд питання щодо професійної підготовки майбутніх учителів історії з огляду на формування у них умінь розвивати історичне мислення в учнів на уроках історії.

Насамперед ми намагалися визначити, що ж таке історичне мислення. І дійшли висновку, що історичне мислення це: уміння описати суспільне явище або подію, відібравши для цього відповідні факти; виявляти причини виникнення будь-якого суспільного явища; визначення умов, що відповідають історичному явищу, та їх взаємозв'язків; усвідомлення перехідного характеру історичного явища та його значення; усвідомлення різноманітності конкретного прояву закономірностей історії; пошук тенденції розвитку закладеному в кожному історичному явищі; пошук соціальних мотивів, що визначають діяльність суспільних груп або окремих осіб; оцінка історичних явищ з позиції прогресивності; співвіднесення минулого і теперішнього. С. Терно вважає, що історичне мислення – це різновид наукового мислення, якому притаманні не лише специфічні риси, а й загальні норми правильного мислення [4, с. 12].

На різному за змістом і характером історичному матеріалі вирішуються такі типові для історії задачі, як встановлення причинно-наслідкових зв'язків історичних подій і явищ; встановлення загальних і одиничних закономірностей суспільного розвитку; визначення послідовності між фактами, подіями, явищами, епохами; визначення ступені прогресивності історичного явища; співвіднесення явища і епохи, одиничного факту і загальних закономірностей суспільного розвитку тощо.

Аналіз елементів історичного мислення дозволяє зробити такі висновки, як-от: учити потрібно спочатку кожен факт окремо, а потім поступово з'єднувати різні факти, збільшувати їх поєднання з огляду на підготовленість учнів, завдання повинні охоплювати як і вивчені факти так і зміст кожного факту окремо. Поступовість здійснення такої діяльності – важлива умова успіху. Формування історичного мислення відбувається з врахуванням специфіки змісту історичного матеріалу, методологічних основ пізнання історії суспільства. В методичній літературі пропонується застосовувати на уроках історії порівняльно-історичний метод, метод аналогії, статистичний метод, встановлення причин за наслідками, реконструкцію цілого за частиною тощо.

Студенти, під час проходження педагогічної практики, обирали метод навчання для теми уроку і аналізуючи педагогічну практику доводили чому саме цей метод є найбільш ефективним у формуванні історичного мислення на уроці.

Література

1. Гальперин П. Я. Методы обучения и умственное развитие / П. Я. Гальперин. – М., 1986. – 336 с.
2. Границкая А. С. Научить думать и действовать / А. С. Границкая. – К., 1992. – 115 с.
3. Ладиченко Т. Аналізуючи різні погляди, виробляти власне історичне мислення (лабораторно-практичні роботи з документами) Всесвітня історія 11 клас/ Т. Ладиченко // Історія в школах України. – 2003. – № 3. – С. 27–29.
4. Терно С. Історичне мислення: як його розвивати? / С. Терно // Історія в школах України. – 2007. – № 5. – С. 8–12.
5. Пометун О. І. Методика навчання історії в школі / О. І. Пометун. – К. : Генеза, 2006. – 382 с.